

CURS: ANTROPOLOGIA MÈDICA I MÈTODES PER A INVESTIGAR EN SALUT

El curs es farà en castellà

INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

El curs està dirigit a investigadors/es de ciències mèdiques i socials i a estudiants d'aquestes àrees de coneixement, que desitgin dedicar-se a la investigació.

El curs té com a objectiu, a través dels estudis etnogràfics de la professora, aportar elements per articular la teoria antropològica amb la pràctica, a partir d'un apropament al coneixement teòric i metodològic sobre les discussions més importants sobre Antropologia Mèdica. Al llarg del curs s'analitzaran les possibles formes de situar-nos epistemològicament davant els processos de salut / malaltia / atenció.

S'observarà l'aportació que el mètode etnogràfic atorga a les investigacions en el camp de la salut, tant per a la recollida de dades com per a la construcció d'epidemiologia sociocultural. Ahora, s'analitzaran estudis de casos d'investigacions que articulen els aspectes macro i micro-socials, a través d'incorporar l'economia política, la història i els aspectes culturals.

OBJETIU GENERAL

Aportar els elements necessaris perquè l'alumne/a pugui incorporar aspectes de l'antropologia mèdica (tant teòrica com metodològicament) en les investigacions sobre processos de salut-malaltia. A través d'apropar-nos a les dimensions econòmic-polítiques, culturals, socials i ideològiques que es troben en els diversos contextos socioculturals.

OBJETIUS ESPECÍFICS

- 1) Conèixer els components de la malaltia i l'aportació teòrica / metodològica de l'antropologia al camp de la salut pública.
- 2) Conèixer mecanismes per abordar investigacions d'epidemiologia sociocultural.
- 3) Adquirir destreses per analitzar les condicions de salut de diverses poblacions i analitzar la importància dels aspectes ètics en aquest tipus d'investigacions.

4) Facilitar elements que ajudin a articular la teoria amb la pràctica a partir de la reflexió sobre com es construeixen les dades, les polítiques sanitàries, els programes d'intervenció en grups exclosos i el paper de l'investigador/a en aquests espais.

CONTINGUTS BÀSICS

- 1) Enfocaments teòrics sobre els orígens i desenvolupament de l'Antropologia Mèdica. Estudi de cas: sistemes mèdics en població criolla rural (Argentina).
- 2) La religió en el camp de la salut. Estudi de cas: Gitanos. La influència de les polítiques sociosanitàries en la manera d'entendre i atendre la salut. Articulació de les pràctiques que s'efectuen en els diversos sistemes mèdics (oficial, popular, religions i d'auto-atenció) (França-Catalunya).
- 3) Construcció d'epidemiologia sociocultural. Estudi de cas: diagnòstic de salut d'una ciutat minera, Potosí (Bolívia).
- 4) El concepte de salut intercultural a Amèrica Llatina. El problema de l'ètnic i el religions. Aspectes ètics, teòrics i metodològics. Estudi de cas: etnografia hospitalària. Centres de salut intercultural en població indígena (Bolívia-Perú).
- 5) Reflexió sobre els aspectes metodològics relatius a la investigació en salut. Les investigacions ràpides (RAP), L'ètica en la recollida de dades, en l'escriptura dels documents i la influència de les institucions mèdiques i socials en els processos investigadors. Estudi de cas: Sida i contaminació ambiental a l'Amazònia boliviana (Bolívia).

MÈTODE PEDAGÒGIC

- 1) Classes expositives
- 2) Anàlisi de textos
- 3) Projectió de material audiovisual
- 4) Reflexió i discussió a classe dels resultats.

CRITERIS PER A SUPERAR EL CURS

El curs implicarà participació i un mínim d'assistència del 80% per a obtenir el certificat.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

Sessió 1 (15 de desembre):

CHAUMEIL, J.P. (2004) *Del proyectil al virus. El complejo de dardos mágicos en el chamanismo del oeste amazónico*. En: Fernández, G. (comp.) *Salud e Interculturalidad en América Latina. Perspectivas antropológicas*. Abya-Yala, Bolhispania, Universidad de Castilla La Mancha. Quito. Pp 265-278.

Sessió 2 (19 de desembre):

GOOD, B. (1994) 2003. *El cuerpo, la experiencia de la enfermedad y el mundo vital: Una exposición fenomenológica del dolor crónico*. En: *Medicina, racionalidad y experiencia. Una perspectiva antropológica*. Edicions Bellaterra. Barcelona. Pp 215-246

Sessió 3 (20 de desembre):

MENENDEZ, E. (2008) *Epidemiología sociocultural: propuestas y posibilidades. Región y sociedad* [online], vol.20, n.spe.2 [citado 2016-06-27] Pp.5-50. Disponible en: http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-39252008000400002&Ing=es&nrm=iso

Sessió 4 (21 de desembre):

FASSIN, D. (2003) *Gobernar por los cuerpos, políticas de reconocimiento hacia los pobres y los inmigrantes en Francia*. En: *Antropología Poder y Salud*. Cuadernos de Antropología Social. N° 17/agosto. Buenos Aires. Pp 49-78
Disponible en: https://antropologiadeoutraforma.files.wordpress.com/2013/04/lido_gobernar_porlos_cuerpos-polc3acticasde-reconocimiento-hacia-los-pobres-e-inmigrantes-enfrancia.pdf

Sessió 5 (22 de desembre):

SCHEPER-HUGHES, N. (1999) *Demografía sin números. El contexto económico y cultural de la mortalidad infantil en Brasil*. En: *Antropología del desarrollo. Teorías y estudios etnográficos en América latina*. Ed: Paidós. Barcelona. Pp 267-299.

PROFESSORA

Susana Ramírez Hita

Es va llicenciar en Antropologia Social a la Universidad Nacional de Misiones (UNaM), (Argentina). Es va doctorar en Antropologia Social i Cultural, especialitat en Antropologia de la Medicina, a la Universitat Rovira i Virgili (URV) (Tarragona). Actualment viu a Perú. Treballa en el camp de l'Antropologia Mèdica i les seves investigacions més importants s'han desenvolupat al voltant de les condicions de salut de diferents poblacions, fonamentalment llatinoamericanes. Membre de la Unió de Científics Compromesos amb la Societat i la Natura d'Amèrica Llatina (UCCSNAL) i del Medical Anthropology Research Center (MARC).

És professora del "Màster Interuniversitari d'Antropologia Mèdica i Salut Global" de la Universitat URV, la Universitat de Barcelona i el CSIC, del doctorat "Salut Col·lectiva, Ambient i Societat" i del Mestratge de "Epidemiologia i Salut Col·lectiva" que imparteix la Universidad Andina Simón Bolívar (Ecuador). Ha dictat cursos a Xile, Bolívia, Equador, Argentina i Perú.

Entre els seus llibres més destacats es troben: *Donde el viento llega cansado. Sistemas y prácticas de salud en la ciudad de Potosí* (Cooperación Italiana, La Paz, [2005] 2010), *Entre calles estrechas. Gitanos: prácticas y saberes médicos* (Bellaterra. Barcelona, 2007), *Calidad de atención en salud. Prácticas y representaciones sociales en las poblaciones quechua y aymara del altiplano boliviano* (OPS/OMS. La Paz, [2009] 2010), *Salud intercultural. Crítica y problematización a partir del contexto boliviano* (ISEAT. La Paz, 2011) i *Cuando la enfermedad se silencia. Sida y toxicidad en el oriente boliviano* (URV. Tarragona, 2016).

DADES DEL CURS

Dates:

15, 19, 20, 21 i 22 de desembre de 2017

Horari:

de 10:00 a 13:00 h.

Lloc:

Aula 2, CERC, Pati Manning
carrer Montalegre 7
Barcelona

Inscripcions:

<https://goo.gl/forms/bmWNzLDyNs1Gdlv33>

(Data límit d'inscripció: 11/12/2017)

Places limitades

(mínim de 10 persones per realitzar el curs)

Es lliurarà certificat d'assistència
i aprofitament

Preus:

Socis/es ICA: 90€

Estudiants i/o persones a l'atur: 100€

General: 120€

Informació:

www.antropologia.cat

secretaria@antropologia.cat

Tel 93 171 37 70

Amb la col·laboració de:

CURS

ANTROPOLOGIA MÈDICA
I MÈTODES PER A
INVESTIGAR EN SALUT

15, 19, 20, 21, 22
DESEMBRE 2017

The banner features a green background with a cluster of various pills and capsules on the left side. The text is in white, with "CURS" at the top right, the course title in large letters in the center, and the dates at the bottom right.

PROFESSORA: DRA. SUSANA RAMÍREZ HIT
Universitat Rovira i Virgili (Tarragona)
Universidad Andina Simón Bolívar (Quito-Ecuador)

